

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 196 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Антоненко К. Е. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Барон Г. І. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Калантарчук Т. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Качкалова Л. Ю. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Лузанова К. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мілева Т. Д. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мітішова І. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Москаленко К. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотовіліна Г. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Негруль Д. А. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пархоменко Л. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Поповська А. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Саблістюк О. О. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тутов В. О. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Чорний Є. В. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шишацька В. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шувера О. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Варналій А.О., Самотоєнкова О.В. Аналіз середньої заробітної плати в Україні за видами економічної діяльності.....	7
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Аналіз середньої освіти в Україні.....	14
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників навколишнього середовища.....	21
Бурлаєва В.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності населення України.....	28
Бойчева О.П., Вітковська К.В. Статистичне дослідження рівня життя населення.....	33
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз забору води з природних водних об'єктів в Україні та Одеській області.....	41
Шувера О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз народжувальності в Україні	45
Поповська А.О., Тарасова К.І. Статистика сортування, переробки та вторинного використання відходів в Україні	53
Бойчева О.П., Самотоєнкова О.В. Сучасний стан фондового ринку України	58
Стародубцева Т.В., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку зерна в Україні	64
Варналій А.А., Самотоєнкова Е.В. Развитие рынка информационных услуг в Украине	69
Манєва К.П., Самотоєнкова О.В. Динаміка та структура споживчих товарів в Україні	77
Унтілов В.В., Самотоєнкова О.В. Сучасний стан ринку енергоресурсів в Україні	86
Калантарчук Т.І., Самотоєнкова О.В. Особливості розвитку ринку інновацій в Україні	92
Любович А.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз первинного ринку нерухомості в Україні	97
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Особливості кредитування малого бізнесу в Україні	104

Тутов В.О., Ольвінська Ю.О. Проблеми та перспективи функціонування ринку дорогоцінних каменів	109
Качкалова Л.Ю., Саблюк О.А., Ольвінська Ю.О. Тенева економіка України	115
Унтілов В.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня доходів населення України	121
Бойчева О.П., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан житлового фонду України	128
Барон Г.І., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан державного регулювання конкуренції та монополізації ринку в Україні	133
Шишацька В.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз демографічної ситуації в Україні	137
Мілева Т.Д., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз економічного розвитку Індії	142
Пархоменко Л.В., Москаленко Е.С., Ольвінська Ю.О. Статистический анализ ресурсов и расходов домохозяйств	147
Лузанова К.А., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України	152
Чорний Є.В., Ольвінська Ю.О. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку	158
Мітішова І.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів державного бюджету України	164
Мотовіліна Г.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку праці в Україні	172
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз зносу основних засобів в Україні	179
Антоненко К.Э., Ольвінська Ю.О. Анализ проблем налоговой системы Украин	185
Вітковська А.А., Ольвінська Ю.О. Використання статистичних методів у маркетингових дослідженнях	191

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ДОРОГОЦІННИХ КАМЕНІВ

Тутов В. О.¹, Ольвінська Ю. О.²

¹ – студент, фінансово-економічний факультет,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Тутов В. О., Ольвінська Ю. О. Проблеми та перспективи функціонування ринку дорогоцінних каменів. Обґрунтовано необхідність дослідження кон'юнктури ринку дорогоцінних каменів. Розглянуто фактори, що впливають на попит та ціну каменів. Проаналізовано динаміку та особливості товарообороту на ринку дорогоцінних каменів. Виявлено взаємозв'язок між рівнем світової інвестиційної активності та попитом на дорогоцінне каміння.

Ключові слова: кон'юнктура ринку, ринок дорогоцінних каменів, товарооборот, інвестиційна активність.

Тутов В. А., Ольвінська Ю. О. Проблемы и перспективы функционирования рынка драгоценных камней. Обоснована необходимость исследования рынка драгоценных камней. Рассмотрены факторы, влияющие на спрос и цену камней. Проанализирована динамика и особенности товарооборота на рынке драгоценных камней. Выявлена взаимосвязь между уровнем мировой инвестиционной активности и спросом на драгоценные камни.

Ключевые слова: конъюнктура рынка, рынок драгоценных камней, товарооборот, инвестиционная активность.

Tutov V. A., Olvinskaya J. O. Problems and prospects of functioning of the precious stones market. The necessity of research of the precious stones market is grounded. Factors affecting the demand and price of stones are considered. Dynamics and peculiarities of commodity circulation in the precious stones market are analyzed. The relationship between the level of global investment activity and the demand for precious stones has been revealed.

Keywords: market conditions, precious stones market, commodity turnover, investment activity.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Тутов, В. О. Проблеми та перспективи функціонування ринку дорогоцінних каменів [Текст] / В. О. Тутов, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 109 – 114.

Небувале збільшення ресурсокористування в 60-80-ті роки, усвідомлення дефіцитності мінеральних ресурсів Землі, загострення екологічних проблем, збільшення трудомісткості і витрат на їх видобуток і транспортування в кінцевому результаті привели до виникнення особливого інтересу до природних запасів мінеральної сировини у світових масштабах. Національне багатство всіх держав вимірюється кількістю таких винятково цінних ресурсів як благородні метали і алмази та дорогоцінні каменів в принципі, і, відповідно, питання про володіння цією сировиною набуває особливої гостроти.

Актуальність дослідження полягає у вивченні сучасної кон'юнктури дорогоцінних каменів, основних проблеми та перспектив функціонування такого важливого елемента міжнародної торгівлі, як ринок дорогоцінних каменів.

Формування і розвиток даного ринку, його роль і місце в світовій економіці викликали значний інтерес у економістів. Наукові основи дослідження цих проблем закладені в працях класиків політичної економії –

А. Сміта, Т. Мана, К. Маркса, Дж. Кейнс та інших. Проблемам даного ринку присвячені сучасні публікації Галицької О., Потехіна В., Потоцької Т.І., К.Р. Макконнелла та інших

Сьогодні неможливо уявити міжнародну торгівлю без найважливішого її елемента – ринку алмазів і діамантів. Практично всі учасники світової спільноти в тій чи іншій мірі є його учасниками, нарощуючи національне багатство чи будучи продуцентом алмазів.

Багато проблем пов'язано з географічним розташуванням основних родовищ дорогоцінних каменів. Родовища дорогоцінних каменів розподілені на земній кулі нерівномірно. Деякі регіони, такі, як Південна Африка, Південна і Південно-Східна Азія, Бразилія, Урал, Забайкалля, Австралія і гірські пояси США особливо багаті на них. Але основна світова видобуток дорогоцінних каменів сьогодні ведеться в так званих бідних країнах. Камені скуповуються фактично за безцінь, після чого надходять на ювелірні ринки світу за надмірно завищеними цінами. Це призводить до нерівномірного розподілу прибутків від кінцевої реалізації дорогоцінних каменів у ряді багатих країн світу і дуже високою ціною на них, підтримуваної абсолютно штучно. Винятком на сьогодні є дорога видобуток алмазів з корінних залягання, що вимагає високих витрат і сучасних технологій.

Багато родовищ дорогоцінних каменів були відкриті випадково. Ще й сьогодні систематичні пошуки в більшості районів світу обмежуються в основному одними лише алмазами. Що ж до інших дорогоцінних каменів, то пошуки їхніх родовищ ведуться зазвичай найпростішими засобами, без застосування сучасної техніки та за відсутності відповідної наукової бази. Тим не менш, як і раніше гідний подиву, з яким успіхом місцеві

пошуковими виявляють все нові й нові родовища.

Методи видобутку дорогоцінних каменів, за винятком алмазів, в більшості країн дуже примітивні, в деяких районах вони, по суті, ті ж, що і на зорі нашої ери і раніше. Найпростіший спосіб – збір дорогоцінних каменів, що знаходяться безпосередньо на поверхні. Це можливо в сухій річковій долині або в ущелинах скель. Наросли на породу кристали відколюють за допомогою молотка і зубила, кирки чи брукхту, а також пневматичними відбійними молотками або вибуховим способом [1].

У той же час здійснюється концентрація і монополізація усунюючих ресурсів та родовищ в рука обмеженої кількості фірм. Виходячи із загальноприйнятих методик визначення галузевої структури економіки, можна сказати, що алмазно-діамантовий комплекс світу (АБК) формується двома групами галузей. Це галузі виробничої (видобуток алмазів, виробництво діамантів, виготовлення ювелірних виробів з діамантами, виробництво виробів промислового призначення з технічних алмазів) і невиробничої сфери (оптова торгівля алмазами і діамантами, оптова і роздрібна торгівля ювелірними виробами з діамантами та виробами з технічних алмазів, реклама діамантів і ювелірних виробів з діамантами).

Якщо перераховані галузі розташувати в порядку проходження через них виробленого товару від видобутку сировини до одержання кінцевої продукції, ми отримуємо схему, яку в галузевій друку прийнято називати «алмазним трубопроводом» [2].

У реальному житті між перерахованими галузями, що формують АБК, важко провести жорсткі межі, так як один і той же «гравець» (країна, компанія) може брати активну участь у діяльності всіх галузей. Найбільш яскраво цей аспект простежується у прагненні багатьох алмазодобувних і гранувальних компаній до так званої «вертикальної» інтеграції (De Beers, Rio Tinto, ALROCA, LLD, Lazare Kaplan International і т.д.). Така політика призводить до штучного підвищення цін на камені та небажання збільшувати ефективність використання наявних ресурсів [2].

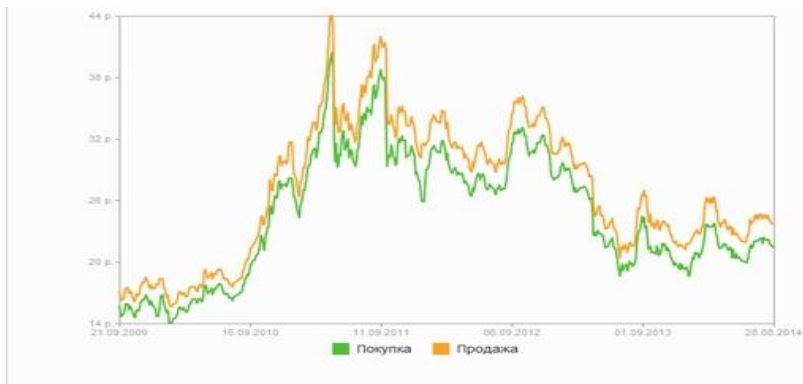

Рис. 1. Динаміка цін на дорогоцінне каміння, 2013-2016 рр.

Крім того існує нестабільність цін на дорогоцінні камені (рисунок 1) через глобальні економічні кризи та конфлікти, а також бурхливий розвиток чорного (нелегального) ринку дорогоцінного каміння [3, с. 4]

Крім того наявність чорного ринку пояснює парадокс, коли логічне зростання попиту на дорогоцінне каміння задовольняється навіть за умови зменшення його експорту зі сторони основних добуваючих країн (у даному випадку США – рисунок 2) [4, с. 143].

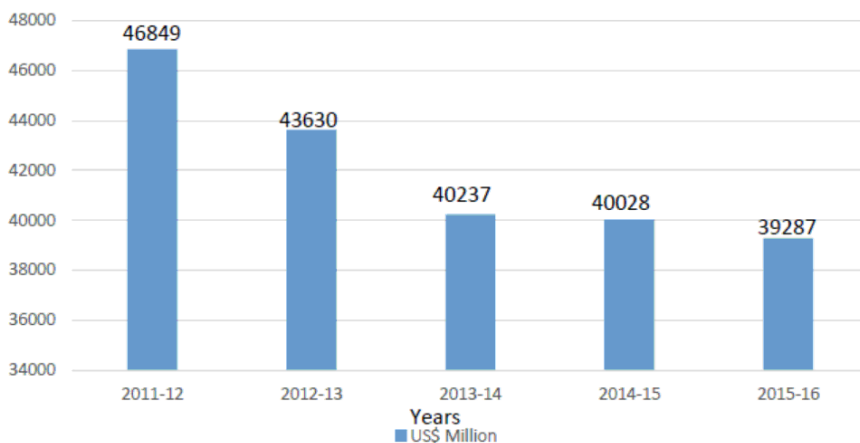

Рис. 2. Динаміка експорту дорогоцінних каменів та ювелірних виробів

До перспектив функціонування ринку дорогоцінних каменів можна віднести міцну позицію самих каменів як еквіваленту зберігання грошових коштів та засобу інвестування.

Наприклад діаманти ніколи не виходять з моди і мають приємне властивість з часом додавати в ціні. Тому в масовій свідомості дорогоцінне каміння є синонімом якщо не гарантованою прибутковістю, то самим надійним способом заощаджень. Фахівці радять вкладати гроші в інвестиційні діаманти без домішок вищих квітів. Однак їх кількість у вільному продажу становить близько 1-3% від загального числа пропозицій, а вартість досягає 15-20 тис. \$ за камінь в один карат. До того ж інвестування в діаманти вже стало своєрідною світовою модою – частка роздрібних продажів цього виду дорогоцінних каменів зростає в останні роки з 6,5% до 10%.

Більш інвестиційно надійними вважаються великі діаманти, вагою не менше одного карата. За даними головного світового джерела роздрібних цін на діаманти – бюлетеня Rapaport Diamond, з 1994 по 2004

рік. вартість каратника з високими характеристиками виросла приблизно на 27%, а ціна на такі ж камені, але вагою в півкарату, незначно (менше ніж на 1%), але все ж таки знизилася [5].

Крім того існує залежність між цінами і попитом на дорогоцінне каміння та світовою інвестиційною активністю, можливо проблема циклічності розвитку національних економік і впливає на даний ринок найбільше, але це не є основним фактором пливу, крім того навпаки, дає можливості постійного удосконалення та успішної реорганізації, а також можливість вигідного інвестування на “дні” цін на камені для знаючих людей.

Також, попри велику кількість криз і економічних спадів індекси цін на дорогоцінне каміння і особливо на алмази є завжди зростаючими у довгостроковій перспективі (рисунок 3), що робить їх вигідним засобом якщо не для інвестування, то для акумулювання і зберігання грошових коштів, а для держав – поводом для більш суворого нагляду і контролю за їх нелегальним добування та перевезенням [6].

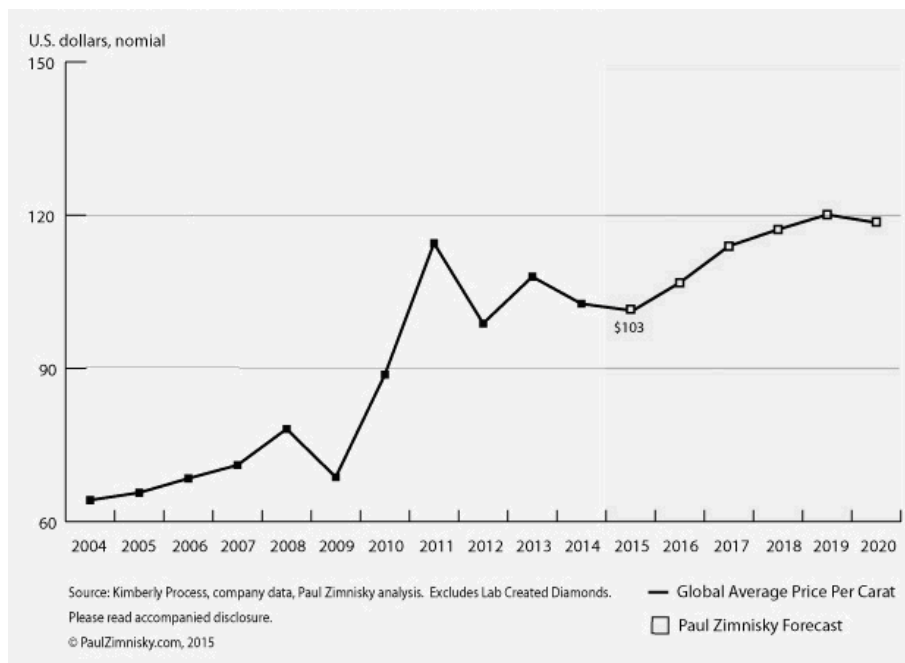

Рис. 3. Прогноз середніх цін на алмази, дол.США/карат

Таким чином, основні проблеми функціонування ринку дорогоцінних каменів пов'язані з географічним розташуванням основних родовищ, високому рівню монополізації даного ринку, відповідно низькому рівні

технічного і наукового підходу щодо добування вищезгаданих ресурсів та активна діяльність, пов'язана з торгівлею на чорному ринку та контрабандою.

Розповсюдження дорогоцінних каменів відбувається, в основному, через великі добувні компанії, які у контролюють великі сегменти у галузях добування, обробки і поширення дорогоцінних каменів.

Встановлюється залежність між попитом на дорогоцінне каміння і загальним станом світової економічної системи. Зниження попиту і цін відбувається саме під час економічних криз і навпаки.

До перспектив функціонування можна віднести відносно стабільний попит на дорогоцінне каміння, як на засіб довгострокового інвестування, зберігання грошових коштів або підтвердження статусності.

У більшості статистичних прогнозів представляється якщо не стабільне зростання ціни на дорогоцінне каміння, особливо на алмази, то міцна середня позиція і довгострокова постійність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Огляд ринку дорогоцінних каменів країн СНД і Балтії [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.jewellerynews.ru/process/news.html?id=5606>.
2. Потоцька Т. І. «Алмазний трубопровід» як метод аналізу стану алмазно-брильянтового ринку // Маркетинг у Росії і за кордоном. - 2005. - № 4. - С.3.
3. Потоцька Т. І. Сегментація світового ринку діамантів: проблеми та реалії // Практичний маркетинг. - 2006. - № 1. - С.2-11.
4. Божевольная З. А. Основні проблеми розвитку алмазобробного промисловості Росії // Еко. - 2007. - № 1. - С.141-147
5. Потехін В. Інвестиції в камені: плюси і мінуси [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://speculator-fin.ru/>.
6. Галицька О. Дорогоцінні камені: поради інвестору [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.prostobank.ua/depozity>
7. Підгорний А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З.. Підгорний, О. В. Самотоєнкова. – Одеса: АТЛАНТ, 2015. – 408 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**